

Dit jaarverslag geeft een beknopt overzicht van onze activiteiten in 2008. De uitgebreide versie van het jaarverslag is te vinden op www.ravon.nl

Van gegevens naar bescherming

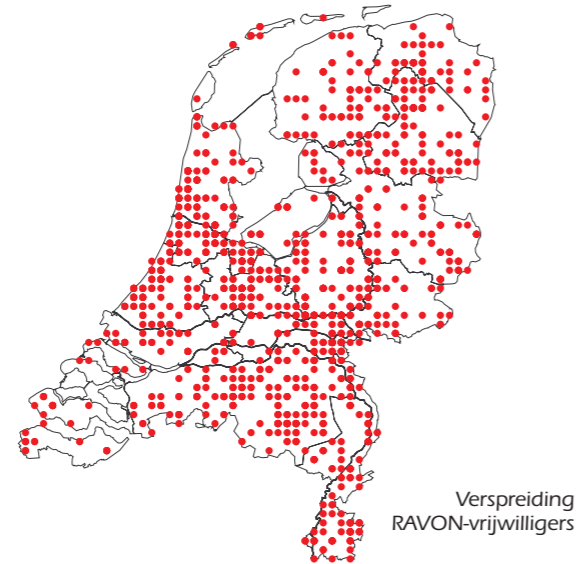
RAVON coördineert de inventarisatie en monitoring van reptielen, amfibieën en vissen door vrijwilligers. Op basis van deze gegevens zet RAVON zich in voor een betere bescherming en het duurzaam behouden van de soorten en hun leefgebieden.

RAVON werkt op twee locaties: de Werkgroep Monitoring in Amsterdam coördineert de meetnetten amfibieën en reptielen. In Nijmegen wordt o.a. gewerkt aan verspreidingsonderzoek, soortbescherming, advieswerk voor beheer en inrichting en kennisintensieve opdrachten. Verder werken we aan voorlichting en geven we praktijkgerichte cursussen.

Uitreiking Lendersprijs
Foto: Jelger Helder

Voorkant: zandhagedis

Verspreiding
RAVON-vrijwilligers

VRIJWILLIGERS

Het aantal RAVON-vrijwilligers is inmiddels boven de twaalfhonderd gestegen. Velen zijn actief in het veld en bijna duizend vrijwilligers hebben daarom een ontheffing ontvangen voor de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet betreffende onze beschermde inheemse amfibieën, reptielen en vissen. Hun waarnemingen worden ontvangen via www.telmeec.nl of www.waarneming.nl

Lendersprijs

Tijdens de RAVON-dag 2008 werd voor de derde maal de Lendersprijs uitgereikt. Ditmaal viel de eer te beurt aan Henk Strijbosch, die in zijn ruim 30 jaar docentschap aan de Radboud Universiteit te Nijmegen voor veel latere herpetologen tijdens hun studie een beziel

ONDERZOEK

LIFE Ambition

Het was een belangrijk jaar voor het LIFE AMBITION project. Alle aanleg en verbeteringen van wateren en landhabitat hebben plaatsgevonden en de tijd was rijp om een balans op te maken wat betreft de geboekte resultaten voor de soorten. Daartoe is een uitgebreide inventarisatie uitgevoerd en niet zonder succes! Veel van de nieuwe en herstelde wateren zijn gekoloniseerd door de doelsoorten, geelbuikvuurpad, vroedmeesterpad, kamsalamander, boomkikker en knoflookpad. De verwachting is dat dit in de

Samenwerking met het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS)
Sinds 1994 werkt RAVON samen met het CBS. Zij verzorgen de statistische bewerkingen voor de ontwikkelingen in de populaties van de amfibieën en reptielen in het kader van natuurmeetnetten, de NEM-projecten (Netwerk Ecologische Monitoring). Ook adviseren en ondersteunen zij RAVON waar nodig bij onderzoek.

komende jaren nog zal toenemen, zeker bij een soort als de knoflookpad die pas na enige jaren nieuwe wateren bevolkt. Door middel van excursies in de regio's, presentaties op een internationale congres, workshops en het uitgeven van een tweede folder is het project breed onder de aandacht gebracht. Voor meer info: www.life-ambition.com

Actieve vismonitoring Rijkswateren

In opdracht van de Waterdienst (Rijkswaterstaat) voert RAVON samen met bureau Natuurbalans - Limes Divergens een jaarlijkse monitoring van vissen in de Nederlandse rivieren uit. Daarbij wordt met een drie meter brede boomkor (een visnet) over de bodem en met elektrovisserij in de oevers van de rivieren gevestigd. In 2008 ook het Grevelingenmeer, Volkerak en de Zandmaas bemonsterd. De meest algemene soorten waren pos, blankvoorn en brasem. Het meest soortenrijk zijn de Maas en het Hollands Diep, terwijl de meeste stroomminnende vissoorten voorkomen in de Grensmaas. De resultaten van het onderzoek worden gebruikt om meerjarige veranderingen in de visstand te signaleren.

BESCHERMING

Plan Vipera verbindt

Het Plan "Vipera verbindt..." is een van de plannen die behoren tot de leefgebiedenbenadering, waarin soortenbeleid breder wordt opgepakt en samenwerkingsverbanden met veel organisaties worden aangegaan. Het plan kwam begin 2008 gereed en bestaat uit concrete uitvoeringsplannen om faunapopulaties en fauna die typisch is voor heideterreinen en hoogveentjes in een viertal gebieden in Overijssel te versterken en met elkaar te verbinden.

Informatiebord LIFE AMBITION
bij Landgoederen Oldenzaal
Foto: Jelger Herder

Actieve vismonitoring,
Nils van Kessel met kolblei
Foto: Jelger Herder

Een groot deel van de uitvoeringsplannen is dankzij geld van het Ministerie van LNV inmiddels tot uitvoering gebracht. Daaronder valt het verbinden van drie middelgrote heideterreinen bij Hardenberg, waarvoor flinke corridors zijn open gehakt in (productie)bos. Hout- en plaggenstapels zijn aangelegd om dekking en variatie in microklimaat te bieden voor vele soorten. Tussen Staphorst en de Haarden is een stapsteen van 6 hectare aangekocht en ingericht. Dit alles is begeleid door aan het publiek voorlichting te geven via krantenartikelen, voorlichtingspanelen in het veld en via excursies.

DRAAGVLAK

Februari 2008 is de website www.padden.nu gelanceerd. Op deze website kunnen actieve paddenwerkgroepen kennis en ervaringen delen en wordt samenwerking gestimuleerd. Belangstellenden die willen helpen bij de bescherming van amfibieën kunnen zich aansluiten bij bestaande paddenwerkgroepen of een eigen werkgroep starten. In 2008 hebben zich 35 werkgroepen aangesloten. Op 23 trajecten zijn maar liefst 65.053 amfibieën overgezet. Zowel met de start van het project als met de resultaten in 2008 heeft RAVON vorig jaar meermaals het nieuws gehaald.

Praktisch Natuurbeheer

In 2008 is het meerjarig project Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen afgesloten. In totaal zijn bijna 300 beheerders bijgepraat over natuurbeheer voor amfibieën en reptielen. Het slotsymposium was met 180 deelnemers druk bezocht. Besproken werden nieuwe inzichten over heidebeheer, begrazing in de duinen, cultuurlandschappen, de Boswet en over de heikikker en levendbarende hagedis in laagveen. Inmiddels is subsidie verkregen voor een vervolprogramma gericht op praktisch natuurbeheer voor levensgemeenschappen. De nadruk binnen dit programma zal liggen op overeenkomstige eisen van soorten uit bepaalde habitats, zodat goed en efficiënt beheerd kan worden.

Plonzenweekend

Als reactie op de wereldwijde amfibieënsterfte door een schimmel, is 2008 uitgeroepen tot het jaar van de kikker. Hierbij hebben de Nederlandse dierenverenigingen

Faunapassage Beerze in aanleg
Foto: Jöran Janse

Emmers controleren
tijdens paddentrek
Foto: Jelger Herder

georganiseerd in de NVD, via informatieborden en allerlei activiteiten ruim aandacht besteed aan amfibieën. Samen met RAVON en de KNNV is er ook aandacht voor de Nederlandse amfibieën gevraagd. Zo zijn er artikelen geschreven, excursies voor diertuinbezoekers georganiseerd en is een amfibieëntelweekend, het Plonzenweekende, georganiseerd op 24 en 25 mei. Dit bleek een groot succes met ca. 1000 deelnemers vanuit alle provincies. In totaal zijn in dit weekend ruim 15.000 amfibieën geteld en doorgegeven. Voor meer informatie: www.plonzenweekend.nl

Animal Estates

RAVON heeft meegewerkt aan Animal Estates, een project van de Amerikaanse kunstenaar Fritz Haeg, die in diverse steden in de wereld 'dierenhuizen' maakt voor dieren die in de stad leven maar daar steeds minder geschikt leefgebied vinden. In 2008 zijn in de stad Utrecht dierverblijven gebouwd voor een vijftal diersoorten, waaronder de bastaardkikker. Gedurende een vijf weken durende expositie in Utrecht is materiaal van RAVON en de bastaardkikker gepresenteerd. Op de openingsdag van de expositie heeft RAVON een workshop 'een amfibievriendelijke vijver aanleggen' georganiseerd. De expositie is in totaal door ruim 400 mensen bezocht. In het kader van het project zijn ook een website (www.fritzhaeg.com), een veldgids, ansichtkaarten en voorlichtingsfilmmpjes gemaakt. De filmpjes (met een optreden van één van de projectleiders van RAVON) zijn geplaatst op YouTube.

Internationaal

Voor een verdere internationale samenwerking is RAVON lid geworden van de SEH die zich onder andere richt op de productie van een nieuwe Europese atlas voor herpetofauna en werkt aan een eerste voorstel voor toepassing van de nieuwste technieken. Ook is RAVON vertegenwoordiger geworden voor de Benelux van het European Ponds Network, een netwerk voor Europese herpetologen. Tijdens congressen, symposia en seminars zijn diverse bijdragen geleverd. Zo zijn tijdens het 6th World Congress of Herpetology in Manaus (Brazilië) de resultaten van 14 jaar monitoren van reptielen in Nederland gepresenteerd door de werkgroep Monitoring en heeft RAVON een presentatie verzorgd tijdens het symposium 'Halting the global decline in amphibians - research and practice in Londen (Engeland).

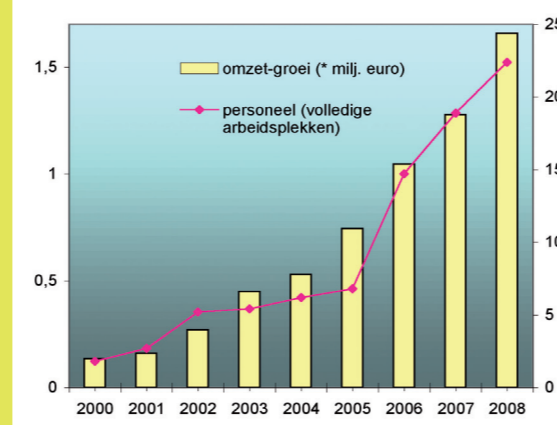
Annemarieke Spitzzen (links) tijdens een presentatie
Foto: Magali Meijers

Stichting RAVON
Postbus 1413
6501 BK Nijmegen
024 - 3653270
www.ravon.nl
kantoor@ravon.nl

Medewerkers en stagiaires
RAVON op de Veluwe
Foto: Aart Buurma

ORGANISATIE

Donateurs

Het zal niet lang meer duren voor wij onze 1000ste donateur kunnen verwelkomen. Daaraan zal speciale aandacht worden besteed. Alle donateurs hebben in 2008 twee RAVON-tijdschriften ontvangen. Daarnaast hebben velen deelgenomen aan de diverse cursussen, vele excursies en inventarisatieweekenden die RAVON jaarlijks organiseert. Ook de RAVON-dag in november was goed bezocht met 270 deelnemers. Ook van de webwinkel wordt veel gebruikt gemaakt, waarbij de donateurs van kortingen profiteren.

Medewerkers

Op 31 december 2008 waren 35 personen werkzaam bij RAVON in Amsterdam en Nijmegen (22,1 FTE). Bijzonder te vermelden is dat in 2008 voor het eerst een RAVON medewerker met pensioen is gegaan. Het bureau in Nijmegen is wegens renovatiewerkzaamheden april 2008 tijdelijk verhuisd naar 18e verdieping in de Erasmustoren te Nijmegen.

Financiën

De gezamenlijke omzet van RAVON Amsterdam en Nijmegen is gestegen: van € 1.277.000 in 2007 naar € 1.664.000 in 2008 (zie figuur). De reserve van RAVON is toegenomen tot € 367.065. Wilt u meer weten over de financiën, dan kunt u contact opnemen met RAVON Nijmegen: 024-3653270.

Dankwoord

Onze dank gaat uit naar alle vrijwilligers die ons op enige wijze hebben ondersteund! Speciale dank aan de Radboud Universiteit Nijmegen en de Universiteit van Amsterdam, die al jarenlang de RAVONmedewerkers huisvesten. Ook gaat dank uit naar onze opdrachtgevers en sponsors: ACO (gift), Alterra, Arcadis, Bosgroep Midden Nederland, Bosgroep Noord Oost Nederland, Bosgroep Zuid Nederland, Coördinerend Orgaan Invasieve Soorten, De Vlinderstichting, Dienst Vastgoed Defensie, Ecogroen Advies, Financieel Economische Zaken dienstencentrum, Gegevensautoriteit Natuur, Het Natuurloket, Koeman en Bijkerk, Landschap Noord-Holland, Landschapsbeheer Nederland, Meerstad, Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit, Nationaal Park De Zoom Kalmthoutse Heide, Natuurbalans-Limes Divergens, Nederlandse Vereniging Van Dierentuinen, de Provincies Flevoland Gelderland Limburg Noord-Brabant en Overijssel, Platform Soortenbeschermende Organisaties (PSO), Prins Bernard Cultuur Fonds, Rijkswaterstaat, STOWA, Royal Haskoning, Stichting FLORON, Stichting IKL, Stichting ter Bevordering Herpetologie, SOVON Vogelonderzoek, Strukton, Staatsbosbeheer, Veen Ecologie, Vereniging Natuurmonumenten, VSB fonds, VZZ, Wageningen Universiteit, de waterschappen Aa & Maas De Dommel Frysland Rijn & IJssel Rivierenland Vallei & Eem Veluwe en Zuiderzeeland, Witteveen en Bos.

RAVON JAARVERSLAG 2008

REPTIELEN AMFIBIEËN VISSEN ONDERZOEK NEDERLAND